

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΤΑ ΕΧΕΙ ΤΕΤΡΑΚΟΣΑ

Ἡ λαϊκὴ αὐτὴ φράσις σημαίνει ὡς γνωστὸν τὸν ἀνθρώπου τοῦ ὁποίου τὸ ἄρτιον βάρος τοῦ ἐγκεφάλου ἐγγυᾶται ἂν ὄχι περὶ τῆς μεγαλοφυΐας, τοῦλάχιστον ὁμῶς περὶ τῆς ἐμβριθείας του.

Ἀνθρώπου μὲ μίαν ὀκτὼ μυαλό, = πρὸς χίλις διακόσια ὀγδοήκοντα γραμμάρια, δὲν δύναται νὰ εἶνε κοινὸ μυαλό.

Ἡ φράσις αὕτη τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ εἶνε ἐφαρμογὴ μιᾶς παγκοσμίου ιδέας, καθ' ἣν ὁ νοῦς μετρεῖται μὲ τὸ βάρος τοῦ ἐγκεφάλου, ὅσον δὲ ὁ ἐγκέφαλος εἶνε βεβαίως, ὅσον πλησιάζομεν πρὸς τὴν μεγαλοφυΐαν.

Ἄλλ' ἐν τῇ φρασεολογίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, «τὰ ἔχει τετρακόσια» συμβαίνει τοῦτο τὸ περιέργον, ὀφειλόμενον εἰς τὴν ἰκτετηκμένην τουρκικὴν ὀκτὼ, ὅτι θεωρεῖται σωστὸ ζυγισμένον μυαλό, τὸ μυαλό μιᾶς ὀκτὼ, ἐνῶ εἶνε κατὰ 270 γραμμάρια ἑλαφρότερον τοῦ μέσου ἔρου τοῦ βάρους τοῦ ἀνθρωπίνου ἐγκεφάλου, ὅστις εἶνε 1550 γραμμάρια κατὰ τὸν Ὀστὲν Φλίν, ἐνῶ ὁ καθηγητὴς τοῦ Βερολίνου Κράουζε τὸν ἀναβιβάζει εἰς 1650.

Ἄλλ' εἶνε ἀληθὲς ὅτι βαρύτερος ἐγκέφαλος σημαίνει νοῦν ἐξοχώτερον :

Ὁ Θεὸς νὰ σπλαζῆ ! Εἶνε τοῦτο ἀπλοῦστατα μίᾳ πλάνῃ ἐκ τῶν ἐκτετακμένων πλάνων, καὶ ὅποια ἐμάστισαν ἢ μαστίζουσι τὴν ἀνθρωπότητα.

Καὶ ἰδοὺ ὀλίγα παραδείγματα. Ὁ ἐγκέφαλος τοῦ Δάντε ἐξήντιζε 1470 γραμμάρια, τοῦ Σίλλερ 1556, τοῦ Καντίου 1624, τοῦ Κυβιέρου 1828, τοῦ Γαμβέττα μόνον 1200.

Τὰ βάρη ἐν τούτοις ταῖς τῶν μεγαλοφυῶν εἶνε μηδὲν ἀπέχοντι τοῦ μενίστου βάρους ἀνθρώπινου ἐγκεφάλου, ἀνεληθόντος εἰς 2,400 γραμμάρια. Ὁ ἐγκέφαλος ἐν τούτοις οὗτος ἀνήκει εἰς ἕνα δυστυχεῖ ἡλίθιον, πωλητὴν ἐφημερίδων ἐν Λονδίῳ, ὁ ὅποιος διρκῶς ἐτρῶγε καταπρακίαις ἀπὸ τοῦς δημοτέχνους του. Ἄφ' ἐτέρου εἰς χωρίους σκανδιναυκούς, ἀπολύτως ἡλίθιος καὶ οὗτος, ὁ Τοῦστεν, εἶχεν ἐγκέφαλον βάρους 2,340 γραμμάρων.

Ἄλλὰ τὰ ἀσφαλῆ πορίσματα εἶχε τὴν ὑπομονὴν νὰ τὰ ἀνεύρη ὁ κ. Ἰωσήφ Σμίθ.

Συνέλαβε τὴν εὐφυῆ ἐμπνευσιν νὰ ἀναζητήσῃ τὸν μέσον ἔρου τοῦ βάρους τοῦ ἐγκεφάλου ἐξήκοντα μεγαλοφυῶν καὶ ἐξήκοντα ἡλίθιων.

Τῶν πρώτων ὁ μέσος ἔρος εὐρέθη 1530 γραμμάρων ἦτοι κατὰ τὸ μέσον φυσιολογικοῦ ἔρου, τῶν δὲ δευτέρων, τῶν βλαβῶν 1776, ἦτοι πολὺ ἀνω τούτου.

Κατέπεσε λοιπὸν μετὰ πατάγου καὶ αὕτη ἡ πλάνη.

Εἶνε ἀλήθειαι ὅτι μιᾶς γοητευτικώτατης μεγαλο-

φυΐας, τοῦ Ρώσου λογογράφου Τουργκένιεφ, ὁ ἐγκέφαλος ἐφθανε τὸ βάρος 2,130 γραμμάρων.

Ἄλλ' ἡ μοναδικὴ αὕτη ἐξαιρέσις δὲν σημαίνει τίποτε, ἀφοῦ μάλιστα ὁ ἐγκέφαλος ἐνός ἰνδοῦ μικροσκοπικοῦ νάνου τῆς ἐσχάτης ἡλιθιότητος τὴν ὑπερέβαινε κατὰ 70 γραμμάρια.

Ὁ δόκτωρ Βάλδαμος

ΤΟ ΜΟΝΟΠΩΛΙΟΝ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ

ΤΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΣΑΝΟ - ΣΑΝΟ - ΚΑΙ ΜΟΝΟ ΣΑΝΟ

ΣΥΜΜΟΡΙΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ, ΕΚΔΟΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ

ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ ΜΕ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΝ

Ἡ ροκέττα τοῦ κ. Ράλλη

Εἶχες δίκαιον, πληρέτατον δίκαιον, ὅταν ἐρώνηζες, φίλτατε «Νομᾶ», μὲ πόνον Ἑλληνοσ ἀληθινὸς εἰς ἕνα ἀπὸ τὰ τελευταῖα ἔργα σου : Στὴ φωτιά ! Στὴ φωτιά τὰ διδασκτικὰ βιβλία ! Στὴ φωτιά τὸ σημερινὸν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα, τὸ μορὸν καὶ σχολαστικὸν καὶ ἀντεθνικώτατον ! Στὴ φωτιά !

Μάλιστα ! Αὕτην τὴν γνώμην ἔχω καὶ ἐγὼ καὶ μετὰ συγχωρῆ ὁ κ. Ράλλης, ὁ ὅποιος ὄχι τόνον ὡς πκτὴρ καὶ ὡς Ἑλληνοσ, ὡς πολυτεταμένος, ἐδήλωσε προηθὲς κατηγορηματικώτατα εἰς τοὺς ἐνώπιόν του παρουσιασθέντας συγγραφεῖς καὶ ἐκδότας ὅτι «ἐκεῖνος ποῦ θὰ κἀμὴ μονοπώλιον τὴν πνευματικὴν παραγωγήν, πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὅτι ζητῆ νὰ πνέξῃ τὴν πατρίδα.»

Μπράβο τοῦ κ. Ράλλη, διὰ τὴν εὐκρίνειάν του ! Μπράβο τῶν ἄλλων Ἀττικαρχῶν, οἱ ὅποιοι ψηφροπακίαις ἔνεκεν ἀνέλαβον νὰ ρουμουλκήσουν τὸν κ. Πρωθυπουργόν ! Μπράβο στὸ Ρωακίικο ποῦ εἶχε τέτοιους σοφοὺς καὶ φιλοπατρίδας προστάτας καὶ ἀντιλήπτορας ! Μπράβο ὅλων μας ἐπὶ τέλους !

Ὁ Λούθηρος καὶ ὁ Μύλλερ

Μετὰ τὴν ἐκπυροκρότησιν τῆς πατριωτικῆς ροκέττας τοῦ κ. Ράλλη, ἔσπευσεν νὰ ἐπισκεφθῆ κατ' οἶκον ἕνα φίλον μου παιδαγωγόν, ὄχι Ἑλληνοσ, ἀλλὰ

Βούλγαρον - ἀφοῦ εἶχε κηρυχθῆ ὑπὲρ τοῦ μονοπωλίου τῶν διδασκτικῶν βιβλίων.

Ἡ πρώτη λέξις του, μόλις τοῦ ἐδήλωσε τὴν ἀφορμὴν τῆς ἐπισκέψεώς μου, ἦτο αὕτη :

— Σανὸ ! Σανὸ ! Μόνον σανὸ, μὲ τὸ σημερινὸν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα, προσφέρομεν στὰ παιδιὰ μας ! Καὶ σανὸν χειρίστης ποιότητος, ἀκαμμένον !

Καὶ ἐξηκολούθησεν ὁ Βούλγαρος παιδαγωγός :

— Ὁ Λούθηρος εἶχε πῆ : Ἐὰν δὲν ἦμην λειτουργὸς τοῦ Εὐαγγελίου, θὰ ἤθελα νὰ ἦμουν διδάσκαλος χωρίου καὶ ὁ I. Μύλλερ ἐδογματίσεν ὅτι ὁ ἴδρυτής ἐνός σχολείου εἶνε ὑπερτερος τοῦ κατακτηόντος ὀλοκαίριον ἐπαρχίαν. Φέρε τὸν Λούθηρον καὶ τὸν Μύλλερ σήμερον ἐδῶ, ἀπλωτέ τους μπροστὰ στὰ μάτια τους, γυμνὸν καὶ καταπληγιασμένον, τὸ ἐκπαιδευτικὸν μας σύστημα, καὶ ἐρώτησέ τους ἔπειτα νὰ σοῦ ποῦν ἐν συνειδήσει τὴν γνώμην των Ὁ πρῶτος δὲν θὰ διστάσῃ νὰ σοῦ εἴπῃ ὅτι ἀντὶ νὰ εἶνε διδάσκαλος Ἑλληνικοῦ χωρίου θὰ ἐπρωτιμοῦσε νὰ ἦτο ἐργάτης μεταλλορυχείου καὶ ὁ δεύτερος θὰ σοῦ ἔπῃ ὅτι νὰ γκαρμίστῃ ἕνα Ἑλληνικὸν σχολεῖον εἶνε πατριωτικώτερον παρὰ νὰ κατακτήσῃ τὴν Μακεδονίαν.

Τρικοῦπης καὶ Ἀνглиγίνης

— Ὁ Τρικοῦπης, ἐξηκολούθησεν ὁ κ. παιδαγωγός, εἰς τὰ 83 ἢ 84, δὲν ἐνθουοῦμαι καλὰ τὴν χρονολογίαν, ἐδημιούργησε τοὺς διαγωνισμοὺς τῶν διδασκτικῶν βιβλίων. Ἦσαν καλοὶ. Τὰ βιβλία περιορι-

ΣΠΗΦΥΔΑΙΣ ΤΟΥ ΝΟΡΜΑΣ

ΑΓΓΕΛΟΥ ΤΑΝΑΓΡΑ

Ο ΑΡΡΑΒΩΝ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

Τύχη τώρα, συγκυρία, σύμπτωσης, ὅπως θέλεις ὀνόμασέ την.

Εἶχα σταματήσῃ πλησίον τῆς Νομαρχίας, καὶ ὁ ἔμπορος μοῦ ἐδείκνυε δείγματα δαντελλῶν, ὅταν πρὸ τῆς μεγάλης θύρας ὅπου ἐρύλλκτεν ὁ σκοπός, ἐν ὄχημα κλειττόν ἐσταμάτησε

Ἡ καρδιά μου ἐπαλλεν ἀποτόμως.

Εἰς αὐτῆς ἤνοιξεν ἀποκεκαλυμμένως τὴν θύραν, καὶ εἶδα νὰ κατέλθῃ ὁ γέροντ τοῦ κήπου Ντεσσαί, φέρων μεγάλην στολὴν ναυτικοῦ καὶ μὲ στήθος σκεπασμένον ἐκ παρατήμων, μετὰ τοῦτον δὲ. φ. φυσικὰ ἐκεῖνος φέρων ἐπίσης στολὴν ἀξιωματικοῦ, μὲ χρυσὰς ἐπωμίδας καὶ τρίπτυχον.

Σὲ β.θαιῶ, Αἰμουλία μου, ὅτι κυριολεκτικῶς τὰ ἔχασα... ὁ δὲ δυστυχὴς ἔμπορος ὅστις ἐδημηγόρει θερμῶς ἐπὶ τοῦ ἐμπορεύματός του, ἀφ' οὗ εἶδε τὴν προσήλωσιν μου ἐστάθη ἀκαμμένον, καὶ παρατηρῶν καὶ

αὐτὸς τοὺς ἀξιωματικούς.

Ἐκεῖνος μόλις κατέλθων, μὲ διέκρινε, ἔλκμψε δὲ τότε τὸ βλέμμα του καὶ ἀπέλλαξε ταρχημένως τὸ ξιφός του τὸ ὅποιον εἶχεν ἐμπλεχθῆ εἰς τὸ ἀνάκλιρον τῆς ἀμάξης.

Μοῦ ἔρριψε ἐν βλέμμα ἀκούη τὸ ὅποιον μοῦ ἐκκαμβλον τὸ ἀίμα νὰ συρρεύσῃ εἰς τὰ στήθη, καὶ ἠκολούθησε τὸν γέροντα ὅστις εἶχεν προχωρήσῃ ἐν μέσῳ τῶν σκοπῶν παρουσιαζόντων ὄπλα.

Προσεπάθησεν νὰ κατακινήσῃ τὴν ταρχήν μου.

— Καὶ ποίου Κράτους εἶνε αὐτοὶ οἱ ἀξιωματικοὶ ;... ἠρώτησεν τὸν ἔμπορον

— Ἰποθέτω Ὀλλανδοί, δεσποινίς ! ἀπάντησεν ἐκεῖνος, ἦλθε καὶ ἄλλο Ὀλλανδικὸν σήμερον !

Ὁ ἀνόητος !...

Δὲν ἔβλεπε ἐκεῖ τὸν ναύτην μὲ τὸ κυανοῦν ἐθνόσημον εἰς τὸ πικίλιον !... ἦτο δυνατόν νὰ εἶνε Ὀλλανδός ;

Νὰ μὴ σοῦ πολυλογῶ, ἠγόρασα ὅ,τι ὅ,τι, καὶ εὐρέθη ὅτι εἶχα ἀνάγκην χιλίων πραγμάτων διὰ νὰ παρέλθῃ ἢ ὄρα τῆς ἐπισκέψεως, καὶ τοὺς ἴδω νὰ φεύγουν.

Ἡ ἐπίσκεψις εὐτυχῶς δὲν ὑπῆρξε μακρὰ.

Μετ' ὀλίγον οἱ σκοποὶ παρουσιάσαν πάλιν, ὄπλα καὶ ὁ ἦρωσ μου ἐσφάνη πλησίον τοῦ γέροντος.

Τὸ πρῶτον βλέμμα του ὑπῆρξε πάλιν δι' ἐμέ, καὶ εἶδος φωτὸς ἐπλανήθη ἐπὶ τῆς μορφῆς του ὅταν μὲ

μὲ εἶδε ἀκόμη ἐκεῖ... Ὅθ' ἐφοβεῖτο ἴσως ὅτι θὰ ἐφευγον.

Ἀντήλλαξεν ὀλίγας λέξεις μετὰ τοῦ ἀνωτέρου του, εἰς τὴν ἰδίαν ξένην γλῶσσαν, καὶ στραφείς τότε εἰς τὸν ἡνίοχον εἶπεν εἰς καθαρῶτατην Γαλλικὴν.

— Εἰς τὸν λιμένε !...

Ὁ ναύτης ἀνερρήχθη πάλιν πλησίον τοῦ ἡνίοχου καὶ τὸ ὄχημα ἐφυγε ταχέως.

Τὸ βλέμμα του δὲν εἶχεν ἀποσπασθῆ ἀπ' ἐμοῦ καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν σκηνήν

Καὶ πόσα δὲν μοῦ εἶχεν εἰπῆ τὸ ἄφρονον ἐκεῖνο βλέμμα... Ἡ ἀμάξα ἐν τούτοις εἶχε ἀπὸ πολλοῦ ἐξαρκνισθῆ καὶ ἐγὼ ἐξηκολούθηον νὰ μένω εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν, ὅτε ἡ φωνὴ τοῦ ἐμπόρου μὲ ἐπανεφέρε ἐκ τῆς ἀφαιρέσεώς μου.

— Δεσποινίς... ἔλεγεν... οἱ ξένοι αὐτοὶ ἀξιωματικοὶ εἶνε Ἑλληνοσ, ἀπὸ ἐν καταδρομικὸν τὸ ὅποιον εἶνε πρὸ ἐξ ἡμερῶν ἐδῶ !

Ἡ ὑπαρίστησα τεταραγμένη καὶ εὐτυχεστάτη.

Ὅχι μόνον τὸν εἶχον ἴδῃ ἀλλὰ καὶ ΕἰΣΕΓΡΑ !...

Ἐννοεῖς ὅτι δὲν εἶχα καμμίαν ὄρεξιν πλέον νὰ δοκιμάσω φόρεμα καὶ διατάξα τὸν ἀμαξηλάτην νὰ ἐπιστρέψῃ.

Ὅταν εὐρέθη δὲ τέλος εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ὄλη ἐκεῖνη ἡ πρωινὴ σκηνὴ μοῦ ἐφάνη ὡς ὠραῖον ὄνειρον